

Zbigniew Kruszelnicki „Wilk” Patron Szkoły

Szkoła Podstawowa nr 18 nosi imię Zbigniewa Kruszelnickiego „Wilka” od 11 listopada 1991 roku.

Fot. Zbigniew Kruszelnicki, 1939 r.

Zbigniew Kruszelnicki urodził się w Grudziądzu 30 kwietnia 1922 roku. Jego ojciec, podpułkownik Antoni Zieniewicz – Kruszelnicki, w okresie zamachu majowego (1926 rok) stanął przeciwko Józefowi Piłsudskiemu. Został z tego powodu zwolniony z wojska i do września 1939 roku pracował w magistracie w Grudziądzu. Rodzice zadbali o wykształcenie syna, szczególnie duży nacisk kładąc na naukę języków obcych. Zbigniew zdał maturę w 1939 roku. Po wybuchu II wojny światowej, by uniknąć represji, rodzina Kruszelnickich przeniosła się do Generalnego Gubernatorstwa i zamieszkała w Ludyni k. Włoszczowy, a w 1940 roku Antoni

Kruszelnicki wynajął mieszkanie w Kielcach.

W chwili wybuchu wojny Zbigniew miał 17 lat. Od początku pracował w konspiracji, w której posługiwał się pseudonimem „Wilk”. Dzieciństwo spędzone na Pomorzu dało mu doskonałą znajomość języka niemieckiego (dobrze radził sobie także z językiem francuskim i rosyjskim). Jego znajomość zwyczajów i zachowań Niemców, pomagała mu w pracy konspiracyjnej. W 1942 roku ukończył w Warszawie tajną Szkołę Podchorążych i zaliczył prawie połowę Studiów Politechnicznych na wydziale mechanicznym. Podchorąży „Wilk” został skierowany 15 listopada 1943 roku do oddziału „Marcina” – ppor. Józefa Mikołajczyka. Zbigniew Kruszelnicki odznaczał się odwagą i wolą walki z okupantem. Gdy zginął dowódca oddziału „Marcin” (w styczniu 1944 roku), Komenda Obwodu Kieleckiego AK 5 lutego 1944 roku mianowała dowódcą Kruszelnickiego.

Oddział specjalizował się w dywersji kolejowej. Akcje polegały przede wszystkim na opanowaniu pociągów i stacji, rekwirowaniu z zatrzymanych pociągów broni, amunicji a także niszczeniu taboru i urządzeń stacyjnych. Większość akcji oddział przeprowadzał na linii kolejowej Kielce – Częstochowa i na stacjach położonych wzdłuż niej a głównie na stacjach: Herby, Piekoszków, Małogoszcz, Górki Szczukowskie. Drugim ważnym kierunkiem działalności oddziału były działania rozbrojeniowe dokonywane w Kielcach i najbliższej okolicy. Zawsze akcją dowodził „Wilk” przebrany w niemiecki mundur. Znał on język niemiecki i posługiwał się nim w czasie działań skierowanym przeciwko Niemcom. Pierwsza poważniejsza akcja przeprowadzona przez „Wilka” miała miejsce 26 lutego 1944 roku na stacji Kielce –

Herby, podczas której zabrano z pociągu stojącego na stacji około 30 tys. sztuk amunicji.

Osiągnięciem dowódcy i jego oddziału była akcja przeprowadzona 31 maja 1944 roku na szosie Kielce - Kraków w Czerwonej Górze, w której wzięło udział 28 podkomendnych Zbigniewa Kruszelnickiego (oddział liczył 30 partyzantów). Partyzanci zatrzymywali niemieckie samochody, rozbrajając około 40 Niemców. Siedmiu spośród nich zginęło, ponieważ stawiali opór. Wśród zabitych znaleźli się dwaj oficerowie SS: ppłk Doppler i mjr Kutschorek. Przy Dopplerze znaleziono mapy, plany akcji przeciwko partyzantom oraz listę 224 osób, które gestapo miało aresztować. Dokumenty te przekazano do komendy obwodu AK w Kielcach. Ponadto zdobyto w tej akcji 20 karabinów, 6 pistoletów maszynowych, 16 sztuk krótkiej broni, znaczną ilość amunicji, mundury niemieckie.

Epilogiem działania Zbigniewa Kruszelnickiego „Wilka” była akcja na Miedzianej Górze 5 czerwca 1944 roku, w której „Wilk”, „Długi” i „Czarny” mieli zdobyć niemiecki samochód wojskowy. Chcieli nim przetransportować oddział do Daleszyc na spotkanie z „Barabaszem” i następnego dnia odebrać zrzuty. W zatrzymanym samochodzie, w przyczepie siedzieli żołnierze SS. W nierównej walce zginęli „Wilk” i jego koledzy: „Długi” - Maciej Jeziorowski i „Czarny” - Witold Sobierajski.

Fot. Uroczystości nadania szkole imienia Zbigniewa Kruszelnickiego „Wilka”, 1991 r.
Na zdjęciu: członkowie oddziału „Wilka” i inni goście biorący udział w uroczystości.

Po śmierci Zbigniewa Kruszelnickiego dowódcą oddziału został cichociemny ps. „Edward” - Edward Kiwer, a oddział „Wilki” po akcji „Burza” został włączony do I Korpusu IV pp Legionów AK. Dowódcą tego Korpusu był por. „Barabasz” - Marian Sołtysiak.

Po wyzwoleniu, wiosną 1945 roku, Antoni Kruszelnicki (ojciec „Wilka”) trafił na ślad grobu syna i z pomocą M. Polimąki „Dyplomaty” i innych partyzantów kieleckich uzyskał zgodę na ekshumację i pochowanie syna na Starym Cmentarzu w Kielcach. W 2005 roku prochy „Wilka” i jego kolegów zostały przeniesione na Cmentarz Partyzancki.

Staraniem Światowego Związku Żołnierzy AK w 1991 roku porucznik „Wilk” został pośmiertnie odznaczony *Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari*.

Fot. Tablica poświęcona Patronowi.

Partyzanci z oddziału „Wilka” spotykają się na uroczystościach szkolnych – 11 listopada w rocznicę nadania szkole imienia Zbigniewa Kruszelnickiego i 5 czerwca w rocznicę śmierci Patrona a uczniowie Szkoły Podstawowej nr 18 opiekują się grobem na Cmentarzu Partyzanckim w Kielcach i obeliskiem

na Miedzianej Górze. Corocznie organizowane są szkolne konkursy wiedzy o patronie szkoły i oddziałach AK walczących na Kielecczyźnie. Stała jest również współpraca z oddziałem Kieleckim Światowego Związku Żołnierzy AK i IV pp Legionów AK.

Fot. Obelisk w Miedzianej Górze.

Fot. Klasa 2b przy grobie Patrona, październik 2013 r.

